

Ulrik Møller Andreasen  
Søren Lolks Vej 26  
5700 Svendborg

**Miljø, Erhverv og Teknik  
Natur og Miljø**  
Svendborgvej 135  
5762 Vester Skerninge

Tlf.: 62 23 30 00

vand@svendborg.dk  
www.svendborg.dk

## **Fornyelse af vandindvindingstilladelse til eksisterende vandindvindingsanlæg tilknyttet, Søren Lolks Vej 26, 5700 Svendborg.**

20. april 2018

Sagsid: 17/8627  
Afd.: Natur og Miljø  
Ref.: thoand

### **1. Svendborg Kommunes afgørelse.**

Svendborg Kommune giver hermed tilladelse til at indvinde op til 10.000 m<sup>3</sup>/år fra tidligere mergelgrav på Søren Lolks vej 26, Tåsinge. Tilladelsen er en fornyelse af den hidtidige indvindingstilladelse. Tilladelsen gives efter Vandforsyningslovens § 20<sup>1</sup> og i henhold til Bekendtgørelse om vandindvinding og vandforsyning<sup>2</sup>.

Tilladelsen gives for 10 år<sup>1</sup> frem til 1. april 2028.

### **2. Vilkår for tilladelsen<sup>3</sup>**

#### **2.1. Formål**

Vandindvindingens formål er vanding af ca. 10 ha med frilands gartneriafgrøder, der ikke kræver vand af drikkevandskvalitet.

#### **2.2. Vandindvindingen**

Vandet pumpes fra en tidligere mergelgrav, der er placeret på det nordøstligste hjørne af matr. nr.: 16a, Gesinge By, Bjerreby på Søren Lolks Vej 26 – Se kort bagerst.

Indvindingen foretages fra et eksisterende pumpeanlæg ved søbredden.

Vandindvindingsanlægget må ikke på væsentlig måde forbedres eller ændres uden tilladelse fra Svendborg Kommune<sup>4</sup>. Dog kan pumpen skiftes uden tilladelse, hvis en ny pumpe overholder kravene i afsnit 2.5.

#### **2.3. Indvindingens omfang og tidsmæssige begrænsning**

Den samlede tilladte indvindingsmængde fastsættes til 10.000 m<sup>3</sup>/år.

Tilladelsen gives for 10 år<sup>1</sup> frem til 1. april 2028. Hvis tilladelsen skal forlænges, skal der søges inden tilladelsen udløber.

#### **2.4. Kontrol med indvindingsmængden**

Det årlige vandforbrug skal måles med en til formålet egnet måler.

<sup>1</sup> Lov om vandforsyning m.v.

<sup>2</sup> Bekendtgørelse om vandindvinding og vandforsyning.

<sup>3</sup> Bekendtgørelse om vandindvinding og vandforsyning, § 16.

<sup>4</sup> § 21 i Lov om vandforsyning.



#### **Åbningstid:**

Mandag-onsdag Kl.09.00-15.00  
Torsdag Kl.10.00-16.30  
Fredag Kl.09.00-14.00

Denne bestemmelse kan til enhver tid ændres af Svendborg Kommune.

Mængden af oppumpet overfladevand skal indberettes til Svendborg Kommune senest den 1. februar året efter.

## **2.5. Pumpeydelse**

Der må maksimalt pumpes med 30 m<sup>3</sup>/time.

## **2.6. Erstatningsregler, egenkontrol og påvirkning af omgivelserne**

Hvis miljøtilstanden i søen og tilknyttede vandhuller, mod forventning, ændres som følge af en reduktion i vandføringen, der skyldes nærværende vandindvindingstilladelse, kan Svendborg Kommune efterfølgende kræve, at indvindingsmængden reduceres.

Ejer er erstatningspligtig for skader, der opstår som følge af indvindingen<sup>5</sup>. Skaderne kan f.eks. opstå som følge af ændring af vandstanden i søen eller tilknyttede overfladevandsforekomster.

I mangel af enighed afgøres erstatningsspørgsmålet af taksationsmyndighederne.

## **2.7. Vandkvaliteten**

Vandet har ikke drikkevandskvalitet. Vanding af afgrøder, hvortil der kræves drikkevandskvalitet, er ikke omfattet af denne tilladelse.

Vandet skal dog som minimum leve op til definitionerne af "rent vand" i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fødevarerhygiejne<sup>6</sup>.

Hvilke afgrøder, der kan vandes med søvandet, afklares med Fødevarestyrelsen.

## **2.8. Kontrol med vandkvaliteten**

Vandet anvendes til vandingsformål, hvortil der ikke er krav om drikkevandskvalitet, og der er derfor ikke kontrol med vandkvaliteten<sup>7</sup>.

---

<sup>5</sup> § 23 i Lov om vandforsyning.

<sup>6</sup> Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne.

<sup>7</sup> Bek. nr. 1147 af 24. oktober 2017 om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg

### **3. Baggrund for tilladelsen og sagsbehandling**

#### **3.1. Ansøgning og behov**

Ulrik Møller Andreassen, har den 13. marts 2017 søgt Svendborg Kommune om tilladelse til at indvinde 10.000 m<sup>3</sup> overfladevand årligt fra en gammel mergelgrav på ejendommen, Søren Lolks Vej 26, Tåsinge, 5700 Svendborg – matr. nr.: 16a, Gesinge By, Bjerreby.

Der har ifølge de tidligere tilladelser været indvundet vand fra søen siden 1946, og der har som minimum været meddelt tilladelse til indvinding af 10.000 m<sup>3</sup>/år fra søen siden 1982. Det er tidligere vurderet, at indvindingsmængden har været på dette niveau i hele indvindingsperioden. Den seneste tilladelse er meddelt af Fyns Amt i marts 2000 og udløb i 2010, men har siden været administrativt forlænget.

Svendborg Kommune har intet at bemærke i forhold til indvindingsmængden, der kan forsvares i forhold til det angivne dyrkningsareal på ca. 10 ha. Det gennemsnitlige forbrug i perioden 1989-2009 har været 5.017 m<sup>3</sup>/år, med et maksimalt forbrug på 9.800 m<sup>3</sup>/år. Svendborg Kommune finder ikke anledning til at justere indvindingsmængden på baggrund af historikken. Der har dog været indberettet et nul-forbrug i perioden 2010-2014. I 2015 og 2016 er indberettet et anslået forbrug på henholdsvis 5.000 og 7.500 m<sup>3</sup>/år, mens 2017 var et vådt år uden behov for vandindvinding.

Det er ikke oplyst specifikt i ansøgningen, hvilke afgrøder, der ønskes vandet. Det er dog tidligere belyst, at vandet fra søen ikke kan leve op til kravene til drikkevand, og Svendborg Kommune vurderer derfor, at vandet ikke kan anvendes til vanding af frugt og grønt, der skal anvendes til frisk konsum uden forudgående skylning, som eksempelvis jordbær. Svendborg Kommune gør opmærksom på, at det er primærproducenten selv, der er ansvarlig for, at foretage den konkrete risikovurdering af, at vandet der anvendes til vanding lever op til kravet om anvendelse af "rent vand", jf. Europa-Parlamentets fødevarer- og hygiejneforordninger. I forenklet sprog, betyder anvendelsen af "rent vand", at der skal anvendes vand, der ikke kan skade fødevareren. Fødevarestyrelsen er myndighed for fødevarerens hygiejne, og det henstilles til ansøger, at afklare med Fødevarestyrelsen, hvilke afgrøder, der kan vandes med den givne vandkvalitet. Det betyder, at det kan være hensigtsmæssigt, at der eksempelvis udtages jævnlige vandprøver, f.eks. på årlig basis, der analyseres for mikrobiologiske parametre. Svendborg Kommune kan dog ikke stille krav om dette, i henhold til gældende lovgivning, idet bekendtgørelsen om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg kun omfatter anvendelsen af vand, der skal have drikkevandskvalitet.

#### **3.2. Besigtigelse**

Svendborg Kommune besigtigede søen og indvindingsanlægget den 6. februar 2018. Der er installeret en ældre pumpe ved søbredden, der drives mekanisk af en traktor. Pumpen har installeret et fastmonteret rør, der er placeret et stykke under overfladen. Det kunne ikke bestemmes ved besigtigelsen, hvor dybt rørets munding sidder, og hvilken filtertype rørmundingen har. Det antages dog, at røret minimum sidder 1-2 meter under overfladen, og at der er en filtermaske, der hindrer, at sprinklerdyserne i vandingssystemet stopper til.

Der blev ved besigtigelsen orienteret om, at den gamle rørledning fra pumpen til sprinkleranlægget planlægges udskiftet. Det overvejes desuden, at udskifte pumpen til en eldrevet pumpe. Det vurderes ikke, at nogen af de beskrevne aktiviteter kræver tilladelse så længe en ny pumpe overholder vilkårene for den eksisterende oppumpning.

Efter besigtigelsen er det telefonisk meddelt fra ansøger, at bunden af rørforbindelsen fra mosehullerne ved Gesinge Hoved afløb til mergelgraven ligger ca. 0,7 m under terræn, dvs. i ca. kote - 0,7 m. Vandspejlet stod den 12. marts 2018 ca. 0,55 m over bunden af afløbsrøret, svarende til ca. kote - 0,15 m. Samtidig er vandspejlet i Vejlen logget til ca. kote - 0,10 m. Grundet usikkerheden omkring fastlæggelse af terrænkoten ved bredden til mosehullerne, vurderes der at være overensstemmelse imellem vandspejlet i mosehullerne og i Vejlen.

### 3.3. Vurdering af tilladelsen i forhold til gældende planer<sup>8</sup>

Vandindvindingen er ikke i uoverensstemmelse med bestemmelser, målsætninger eller prioriteringer i Vandforsyningsplan for Svendborg Kommune, 2010 -2022 samt for Kommuneplan 2017-29. Det er dog i Kommuneplanen fastlagt, at der som udgangspunkt ikke ønskes indvinding af overfladevand direkte fra søer. Der er i afsnit 3.4 redegjort for, at indvindingen ikke går ud over beskyttelseshensynet, og at tilladelsen derfor kan meddeles i henhold til Kommuneplanens skitserede undtagelser. Svendborg Kommune vurderer desuden at indvindingen ikke er i modstrid med råstofplanen for Region Syddanmark, de vedtagne statslige vandområdeplaner eller den kommunale vandhandleplan i Svendborg. Der er desuden lagt vægt på, at det tidligere er undersøgt, om der kan etableres en boring på ejendommen, der kan levere den nødvendige kapacitet til vanding, og at det er konstateret at dette ikke er tilfældet.

### 3.4. Vurdering af hydrologien i området.

Søen er en mergelgrav, der, ifølge eksisterende oplysninger, er gravet til ca. 5 meters dybde, og derfor forventes at stå i direkte forbindelse med øvre grundvandsmagasiner i området. Grundvandspotentialiet i området står i ca. kote 0 til +1 m, hvilket er sammenfaldende med terrænkoten ved mergelgraven.

Mergelgravens vandoverflade er på ca. 1.500 m<sup>2</sup> og har et estimeret vandvolumen på ca. 7.000 m<sup>3</sup>. Søen ville uden nogen tilløb kunne levere 1.500 m<sup>3</sup> pr. meter sænkning. Ved en prøvepumpning med 38 m<sup>3</sup>/t i 80 t, svarende til ca. 3.000 m<sup>3</sup>, er der konstateret vandspejls-sænkning på 0,3 m. Det vil sige, at tilstrømningen har kompenseret for ca. 1,7 m vandspejls-sænkning eller, hvad der svarer til 2.550 m<sup>3</sup>. Det vides ikke præcist, hvornår prøvepumpningen er foretaget, og det kan derfor heller ikke med sikkerhed vurderes, om det er grundvand og drænvand, overløb fra Gesinge Hovedløb eller indstrømning fra Vejlen, der primært har kompenseret for vandspejls-sænkningen. Afvanding fra Vejlen styres fra sluserne ved dæmningen og dermed af havvandstanden. Der er planer om, at etablere et pumpeanlæg ved slusen, der kan sikre, at bredderne langs Vejlen kan afgræsses i sommerhalvåret. Den skitserede plan er, at pumpen skal starte ved vandstand højere end – 0,20 m og stoppe ved – 0,25 m.

Søbredden på mergelgraven er beliggende i ca. kote 0 m. Overløb ved høj vandstand sker fra søens nordvestlige ende, og går direkte til Vejlen i en rende i ca. kote 0 m. Tilløb til søen sker, foruden ved direkte overfladeafstrømning og dræn på ejendommen, fra en nedgravet rørledning fra 3 gravede, men nu sammenvoksede, mosehuller mod sydvest, der aftager vandet fra det rørlagte Gesinge Hovedafløb. Mosehullerne afvander direkte til Vejlen. Bundkoten ved indløb til mosehullerne fra Gesinge Hovedafløb er i de gamle vandløbsregulativer angivet til kote -0,29 m og udløbet i Vejlen til kote -0,50 m. Bundkoten for afløbet fra mosehullerne til Vejlen kendes ikke præcist, men ligger et sted imellem – 0,3 m og – 0,5 m. Denne kote vil være styrende for, hvornår lavvandsfluktuationer i Vejlen vandspejl vil kunne sænke vandspejlet i mergelgraven. Tilløbet til mergelgraven vurderes at ligge dybere end ca. kote -1 m. Overløbets bundkote fra mosehullerne til mergelgraven er ca. kote – 0,7 m. Selve Vejlen vil derfor i nogen grad kunne virke som buffer for tilløb til mergelgraven. Så længe vandspejlet i Vejlen står over bundkoten ved indløbet til de gravede mosehuller i ca. kote – 0,3 m, vil Vejlen sikre at mosehullerne er vandfyldte. Planerne om et pumpeanlæg ved slusen vil derfor ikke forringe Vejlen buffervirkning på søerne. Pumpning fra mergelgraven vil teoretisk kunne sænke vandspejlet i mosehullerne til bundkoten for overløbet, dvs. – 0,7 m. Dette kræver dog, at vandspejlet i Vejlen står dybere end ca. kote – 0,3 m, at der ikke samtidig tilføres vand til mosehullerne fra vandløbet samt at grundvandet ikke kan udligge oppumpningen.

Svendborg Kommune har siden efteråret 2015 logget vandspejlet kontinuert i Vejlen, og vandspejlsvariationen er på ca. 70-80 cm over året i intervallet ca. kote – 0,6 m til 0,2 m. Det vurderes derfor, at den øvre grænse for vandspejlet i mergelgraven styres af Vejlen vandspejl. Den nedre afsænkning styres både af grundvandspejlet, regnhændelser og Vejlen vandspejlsniveau, hvorved den naturlige variation i mergelgravens vandspejl vurderes mindre end i Vejlen. Ved målingerne af vandstanden i Vejlen ses det, at vandspejlet i størstedelen af tiden har stået højere end kote – 0,3 m. I

<sup>8</sup> Jf. bekendtgørelse nr. 1451 af 11-12-2007 om vandindvinding og vandforsyning, §8.

2015 var vandstanden højere i hele sommerperioden, mens den dog i sommeren 2016 var mindre i store dele af perioden juni-august.

Samlet set vurderes det, at mergelgraven og de opstrøms beliggende mosehuller er relativt robuste overfor vandindvindingen fra mergelgraven, og at eventuelle længerevarende tørkeperioder i vandingssæsonen i nogen grad kompenseres af grundvand. Samtidig vil søerne hurtigt kunne opfyldes i forbindelse med regnhændelser og højvandsstand i Vejlen.

Vandindvindingen vurderes ikke, at påvirke andre vandindvindinger i området negativt, da grundvandsstanden, blandt andet grundet mergelgravens beliggenhed, ikke vurderes at påvirkes væsentligt.

**3.5. Vurdering af indvindingens påvirkning af Natura 2000-området, Det Sydfynske Øhav**  
Vejlen og en del af det omkringliggende opland, herunder mergelgraven og sø mod sydøst, er beliggende indenfor Natura 2000-området, Det Sydfynske Øhav.

I henhold til *Bekendtgørelse om udpegnings- og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter*, skal der før der træffes afgørelse efter vandforsyningslovens § 20, foretages en vurdering af, om projektet kan påvirke et Natura-2000 område væsentligt.

Søen og nærliggende sø mod sydøst er kortlagt som næringsrig sø, der indgår i udpegningsgrundlaget for området. En påvirkning af vandstanden kunne tænkes at påvirke selve søerne, nærliggende strandeng, der også er på udpegningsgrundlaget og desuden udpegningsarter som stor vandsalamander, rørdrum, plettet rørvagtel m.fl.

Søen, der ønskes pumpet fra er sandsynligvis 4 – 5 meter dyb. Vandkvaliteten af både denne sø og sø mod sydøst er ved tidligere besigtigelse vurderet at være dårlig. Søen kan være levested, men næppe ynglelokalitet for stor vandsalamander. Det skyldes det store volumen, der betyder, at vandtemperaturen er forholdsvis lav og tegn på, at der er fisk søen.

Vandspejlsændringen vurderes maksimalt at kunne udgøre 15 – 20 cm. For at undgå, at sprinklerdyser stopper til, vil indpumpningsrøret være forsynet med et filter, der forhindrer, at smådyr oppumpes.

På baggrund af ovenstående og herunder pumpningens begrænsede påvirkning af søens vandstand og søernes tilstand, vurderer vi, at det ansøgte ikke kan påvirke naturtyper eller arter på udpegningsgrundlaget væsentligt, og at Natura-2000 området dermed ikke vil blive påvirket væsentligt af det ansøgte.

### **3.6. Vurdering af indvindingens påvirkning af bilag IV-arter**

I henhold til *Bekendtgørelse om udpegnings- og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter* kan der ved administration af vandforsyningslovens § 20 ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV. I henhold til Bilag IV-håndbogen forekommer følgende Bilag IV-arter indenfor det 10x10 km kvadrat, hvor søen ligger. Sydflagermus, Markfirben, Klokkefrø, Stor Vandsalamander, Spidssnudet Frø, Springfrø, Strandtudse og Grønbroget Tudse. Søen udgør ikke et egnet yngle- eller rasteområde for flagermus eller markfirben. I ovenstående afsnit har vi vurderet det ansøgte betydning for padder. På denne baggrund vurderer vi, at det ansøgte ikke vil kunne ødelægge yngle- eller rasteområder for Bilag IV-arter. Der findes ikke plantearter på habitatdirektivets bilag IV i Svendborg Kommune.

### **3.7. Vurdering af behov for dispensation i henhold til Naturbeskyttelseslovens § 3**

Der har været indvundet vand fra søen siden 1946, og der har som minimum været meddelt tilladelse til indvinding af 10.000 m<sup>3</sup>/år fra søen siden 1982. På baggrund heraf og af ovenstående vurderinger

vedr. natur, vurderer vi, at det ansøgte ikke vil medføre en tilstandsændring af søen, og at det ikke kræver, at der udarbejdes en dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 3.

### **3.8. Vurdering af vandkvaliteten**

Vandet har ikke drikkevandskvalitet, og må ikke anvendes til formål, der kræver drikkevandskvalitet. Vandkvaliteten i forhold til anvendelsen er et anliggende imellem Fødevarestyrelsen og fødevarerproducenten, men skal leve op til Fødevarerforordningens bestemmelser om anvendelse af "rent vand".

### **3.9. Vejledende afstandskrav**

Der vurderes ikke, at være afstandskrav til indvindingen, der ikke er overholdt.

### **3.10. Vurdering i forhold til VVM reglerne**

Vandindvinding er som udgangspunkt omfattet af VVM-reglerne, jf. Bilag 2, pkt. 10m i Miljøvurderingsloven<sup>9</sup>. Indvindingen vurderes dog, ikke at kunne kvalificeres som et projekt i henhold til VVM-direktivet, idet der er tale om en eksisterende indvinding, der ikke kræver væsentlige ombygninger, der i sig selv kræver tilladelse, og da der tidligere er meddelt tilladelse til en tilsvarende indvinding fra søen, og har været indvinding fra søen i mere end 60 år. Anlægget vurderes derfor, ikke at være omfattet af VVM-reglerne. Der henvises til NoMo nr. 178<sup>10</sup>.

### **3.11. Udtalelser i sagen**

Der har været indhentet en intern udtalelse i sagen fra kommunens naturmyndighed. Kommentarerne er indarbejdet i afsnit 3.5, 3.6 og 3.7.

Ansøgningen har ikke været i offentlig høring, da der er tale om en forlængelse af en tilladelse uden ændringer i indvindingsmængde eller placering, og da det i øvrigt ikke vurderes, at indvindingen vil indvirke væsentligt på forholdene på andre ejendomme eller i øvrigt rejse problemer for øvrige personer.

---

<sup>9</sup> Lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

<sup>10</sup> <http://nmkn.dk/afgoerelser/nomo-natur-og-miljoeklagenavnet-orienterer/nomo-2016/nomo-178/>

## **Klagevejledning**

Afgørelsen kan efter vandforsyningslovens § 75 påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klagen skal indgå senest 4 uger efter offentliggørelsen af tilladelsen. Du kan finde tilladelsen på Svendborg Kommunes hjemmeside [www.svendborg.dk](http://www.svendborg.dk), og klagefristen er dermed d. 18. maj 2018.

En eventuel klage skal sendes via Klageportalen, som du finder på [www.borger.dk](http://www.borger.dk) og [www.virk.dk](http://www.virk.dk), eller via Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside [www.nmkn.dk](http://www.nmkn.dk). Du logger på Klageportalen med din NEM-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Du kan finde vejledning i brugen af Klageportalen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside. Hvis du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. som privatperson, som virksomhed eller organisation er gebyret på 1800 kr. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der ikke er indsendt via Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Svendborg Kommune, som videresender anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Det er Miljø- og Fødevareklagenævnet, der træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klager over denne afgørelse har ikke opsættende virkning medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Ansøger vil få besked umiddelbart efter at klageperioden er overstået, hvis afgørelsen er blevet påklaget.

## **Søgsmål**

Hvis afgørelsen ønskes prøvet ved en domstol, skal klagen være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt, eller hvis sagen påklages – inden 6 måneder efter, at en endelig afgørelse foreligger.

## **Offentliggørelse**

Tilladelsen er offentliggjort på Svendborg Kommunes hjemmeside d. 20. april 2018, samtidig med, at den er sendt til ansøger og klageberettigede.

Venlig hilsen

Thomas Andersen  
Miljøtekniker

Direkte tlf.: 6223 3447  
[thomas.andersen@svendborg.dk](mailto:thomas.andersen@svendborg.dk)

## **Kopi er sendt til:**

[fbr@fbr.dk](mailto:fbr@fbr.dk) (Forbrugerrådet Tænk)

[dn@dn.dk](mailto:dn@dn.dk) (Danmarks Naturfredningsforening)

[post@sportsfiskerforbundet.dk](mailto:post@sportsfiskerforbundet.dk) (Danmarks Sportsfiskerforbund)

**Bilag 1: Foto**

**Bilag 2: Kort**



**Bilag 1: Foto af indvindingssted**

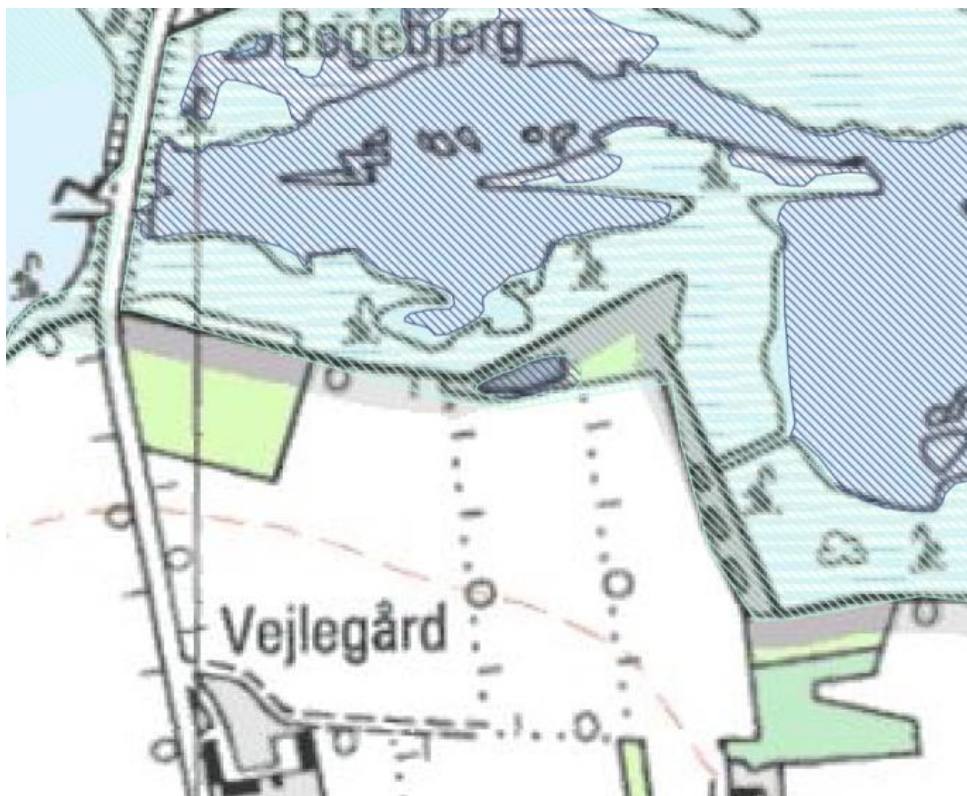




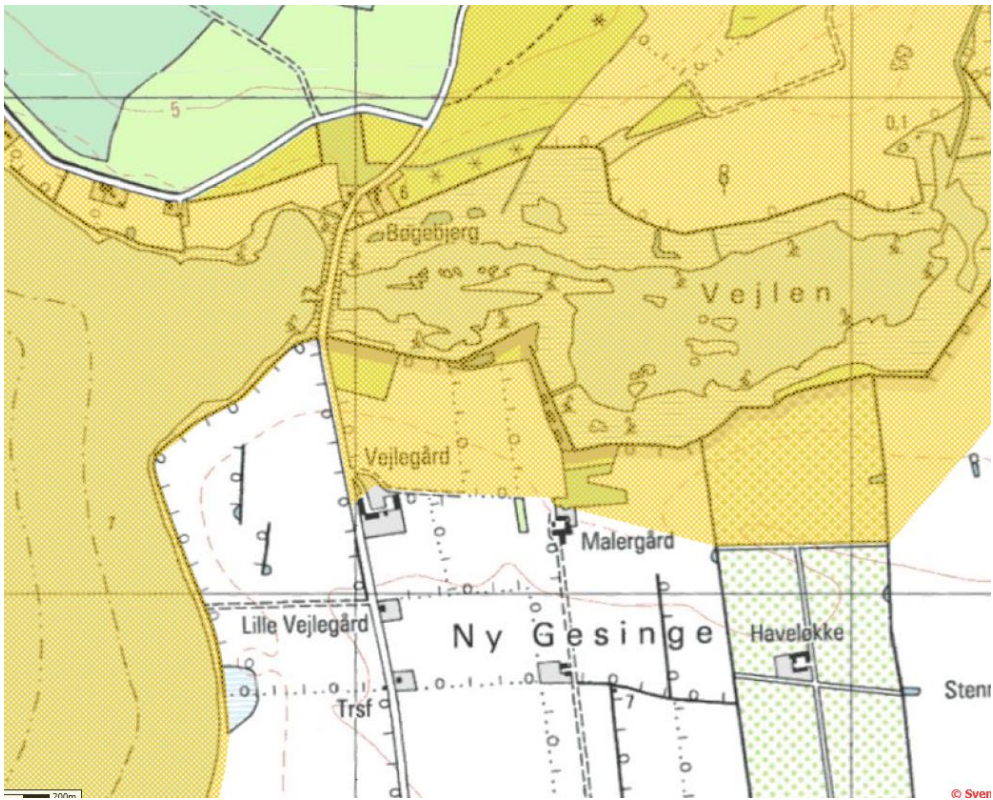
## Bilag 2: Kort



Figur 1. Ejendommens beliggenhed



Figur 2. §3-registrering.



Figur 3. Natura 2000-område, Sydfynske Øhav.